

עונג שבת (54)

עונג שבת : חיבור בין גוף ונפש

מצות עונג שבת היא מהותית בחיי היהודי, ומשלבת בין ההיבטים הגשמיים והרוחניים של האדם. היא מדגישה את הצורך לשלב בין הנאה גשמית, כמו אכילה ושתייה, לבין התעלות רוחנית, כמו תפילה ולימוד תורה. כך, השבת הופכת לזמן שבו האדם יכול להתחבר לעצמו, למשפחתו ולבוראו, ולחוות טעימה מעין עולם הבא. חז"ל הפליגו בשבחיו של המענג את השבת, ואמרו: כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים (שבת קיח.). כלומר, מי שמכבד ומענג את השבת זוכה לשפע וברכה ללא גבול. הרב מרדכי אליהו זצ"ל מוסיף שהמענג את השבת זוכה לנחלה רחבה, כפי שהובטח ליעקב אבינו: "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה" (בראשית כח. יד)

המלקט

סגולת השבת לשמירה ולרפואה

אחר שחטא אדם הראשון בערב שבת, גורש בבין השמשות מגן עדן ונתחייב מיתה. בא יום השבת ונעשה סניגור לאדם הראשון. אמר לפניו רבון כל העולמים כל ימי המעשה לא נהרג הרג בעולם ואתה מתחיל ממני? זו היא קדושתו זו היא ברכתו שנאמר: "ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו"? בזכות יום השבת ניצל האדם מדינה של גהינם. וראה אדם כחה של שבת, אמר לא לחינם ברך הקב"ה וקידש את יום השבת. התחיל לשורר ומזמר ליום השבת, שנאמר: "מזמור שיר ליום השבת". וכן השבת נותנת חיים לכל אחד, וכמו שיסוד אנשי כנסת הגדולה בתפילת מוסף בשבת: "טועמיה חיים זכו". הרי לך שעוד לפני מתן תורה לישראל היה ליום השבת כח השמירה. וכל שכן לאחר שבני ישראל קיבלו מצות שמירת השבת במרה, שבו כנסת ישראל נעשתה בן זוגה של שבת, שיש לשבת כח מיוחד לשמירה. וכן אמרו בגמרא (שבת קיח.): אלמלי שמרו בני ישראל שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון. ועוד אמרו בגמרא (שם): אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן, מיד נגאלים.

ספר "אורה של שבת"

השבת זמן העמידה לפני ה'

שבת היא המצוה [בה"א הידיעה] שנועדה להעניק לנו את הקשר עם השי"ת. זהו היום והמצב שבו ניתן למצוא את השי"ת בתוכנו, לשם כך ניתנה לנו השבת, כדי שנמצא בה את בוראנו. ובאמת כשם ששכחנו את הקב"ה, שכחנו גם את השבת, כי זה היינו אך, וכפי שהתבטא הגר"ש וולבה זצ"ל: עוד רואים בחור ישיבה א' גוטע שמונה עשרה. אך היכן ניתן לראות בחור ישיבה עם א' גוטע שאכעס? ובשם הגאון ר' חיים ברים

זצ"ל שמעתי שביאר דרך מליצה את מילות התפילה: "והנחילנו ה' אלוקינו...שבת קדשך" רבש"ע דג נתת לי, בשר נתת לי, גזוז נתת לי, שולחן יפה נתת לי, תן לי גם את השבת. למה אין לנו את השבת? כי אין לנו את הקב"ה! שני הדברים הללו חד הם! עלינו להחזיר את הקב"ה לתוך החיים שלנו, וממילא גם השבת תיראה אחרת. שבת היא מעין תפילה שמו"ע ארוכה, זמן שבו היהודי עומד לפני ה'. רב פינקוס זצ"ל בספרו "שבת קודש" השבת, שורש האמונה

כתב ה"חפץ חיים" בהקדמתו להלכות שבת ב"משנה ברורה": שבת היא שורש האמונה, לידע שהעולם הוא מחודש, וכיון שברא הכל הוא אדון על הכל, ואנחנו עבדיו ומחויבים לעשות רצונו ולעבדו בכל גופנו ונשמתנו וממוננו, כי הכל שלו. והזהירה התורה על שמירת השבת י"ב פעמים. ואמרו חז"ל כל המשמר את השבת כאילו קיים את כל התורה וכל המחלל השבת כאילו כפר בכל התורה כולה, והכל מטעם הנ"ל, דהוא שורש האמונה.

שומריו וזוכריו המה מעידים כי לששה כל ברואים ועומדים

בספר "ישמח משה" על הפסוק: "זכור את יום השבת לקדשו" הקשה על חרוז זה שבזמירות השבת, שלכאורה היה לו לומר: "כי בששה כל ברואים", ומה שאומר: "לששה" הוא לכאורה משולל הבנה. אבל הענין הוא כי מבואר היטב, ובארוכה בספר "ראשית חכמה" (שער הקדושה פרק ב), השבת הוא המרכז האמצעי, שממנו יונקים כל ששת ימי המעשה, היא הקיום של כל ששת הימים. זהו שאמר הפיטן "כי לששה" היינו: השבת נותנת את הקיום לכל ששה ימי המעשה. *ספר "ומתוק האור שבת קודש"*

הדלקת נרות בשבת

נוהגין להדליק ב' נרות בשבת כנגד זכור ושמור. מצות הדלקת הנר היא משום שלום בית. נר בגימטריא 250, ב' פעמים נר הוא 500, לאיש יש רמ"ח איברים ולאשה יש רנ"ב אברים. ביחד הם 500 איברים, שהוא סמל לאחדות איש ואשה ביום השבת. *ספר "אורה של שבת"*

השומר שבת מקיים מצוה בכל רגע שמור לקדשו מבואו ועד צאתו

מצות השבת הנה מצוה שנמשכת על פני יממה שלמה בכל שבוע, אולם ישנו הבדל בינה לבין מצוות נוספות, כפי שמבאר ה"אור החיים הקדוש": אדם שאינו עובר איסור, וכגון שאינו גונב, אינו מקיים מצוה במשך כל

אותו הזמן, אלא רק כאשר מזדמנת לו אפשרות לגנוב, ובכל זאת אינו גונב אז נחשב לו הדבר למצוה. לעומת זאת בשבת, מאחר שישנה אפשרות לחלל אותה בכל רגע נתון, השומר שבת זוכה למצוה בכל רגע ורגע.
ספר "ומתוק האור שבת קודש"

חשיבות של הדלקת נרות בשבת

ידוע שנרות שבת מביאים שלום לבית כמו שאומרת הגמרא (שבת כג:): ששלום בית הוא אחת הסיבות להדלקתם. אבל אפשר להבין זאת גם ברובד עמוק יותר. כאשר יהודי מדליק נרות שבת, הוא לא רק מאיר את הבית באור הגשמי אלא גם יוצר השפעה רוחנית שממשיכה גם לאחר שהנרות עצמם כבים. כמו שגור חנוכה יש לו קדושה כך גם נר שבת מביא קדושה לבית וליושבויו. אפשר לראות זאת גם ברעיון של "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ. כז), נשמת אדם היא כמו נר, גם לאחר שנראה שהאש כבתה, יש לה השפעה נמשכת. כך גם האור של נרות השבת, שהאישה (או האיש במקרה הצורך) מדליקה, ממשיך להאיר את כל ימות השבוע. לכן, יהודי שמקפיד להדליק נרות שבת בכוונה טהורה ובשמחה, זוכה שהאור הזה ממשיך ללוות אותו ואת משפחתו גם בימות החול, ומביא שלום, ברכה ושפע לכל השבוע.
המלקט

הדג הטהור שותה נגד הזרם

המאכל ראשון הנאכל בסעודות השבת הוא דג. אחד הטעמים לכך אומר רבי משה סאקס בספרו "מתנת משה", הוא משום שישנם דגים טהורים השוחים כנגד זרם המים בדוקא. לכאורה דבר זה נגד השכל. שהרי יותר קל לעשות הפוך, ואף על פי כן הדגים הטהורים שוחים נגד הזרם. אחת החסרונות הגדולים של אנשים בימינו הוא, שנשמשים עם זרם העולם ונוהים אחרי ה'מודות' החדשות של הגויים. אכילת הדג בשבת קודש באה לרמוז כי אף אנו, כמו הדגים, איננו נמשכים אחר זרם העולם, בשבת הננו שובתים ממלאכה ושומרים הלכות שבת על כל פרטיהן. אף שעל פי הגיון השכל האנושי היינו יכולים להרויח בשבת יותר, אנו הולכים כנגד הזרם ושובתים ממלאכה.

ספר "ומתוק האור שבת קודש"

ארבעים חסר אחת

ארבעים חסר אחת מלאכות נאסרו בשבת. אמר רבי שמעון ברבי יוסי בן לקוניה כנגד 'מלאכה' 'מלאכתו' 'מלאכתו' שכתוב בתורה, ארבעים חסר אחת. ארבעים קללות חסר אחת נתקללו אדם, חוה, הנחש והאדמה, וארבעים מכות חסר אחת מקבל מי שעובר על מצוה לא תעשה. וכנגדם מכפרים ארבעים מלאכות חסר אחת האסורות בשבת, ומעלין את האדם למעין עולם הבא.
ספר "אורה של שבת"

הלכה: דין האוכל פחות מכזית

האוכל או שותה פחות מכשיעור חייב לברך, לפני שאוכל או שותה, ברכה הראויה לאותו המין, משום שאסור ליהנות מהעולם הזה בלא ברכה, ואפילו על כמות מועטת מאוד של מאכל או משקה חייב לברך. אף שסתם מאכל לברכת האחרונה היא בכזית ומותר לכתחילה לאכות פחות מכזית, מ"מ מאכל שהוא בריה דהיינו שהוא בשלימותו כמו שנברא כגון ענב או גרגיר של רימון, נסתפקו חלק מרבתינו הראשונים האם צריך לברך עליו ברכה אחרונה מחמת חשיבותו אף שאין בו כזית, ולכן פסק השו"ע דנכון להיזהר שלא לאכול בריה פחות מכזית כדי שלא להיכנס בספק זה, ואם עבר ואכל אינו מברך כל זמן שלא אכל כזית.

ספר "הליכות ברכות" רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: ההצלחה אינה סופית, וכך גם הכשלון

ספר "שמחלה"

חקירה: שטר: שלוש צדדים: בקניין כתיבה ומסירה הקניין חל ע"י הכתיבה, או ע"י המסירה או ע"י שתיהן יחד (עיון בלומדות ו, פרי משה קניינים א-ג. לד-א)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: פרידה אחרונה: רבי ישראל סלנטר חלה ונפל למשכב. איש לא הורשה לגשת אליו, לרבות חבריו ומקורביו גדולי התורה והמוסר. פעם שמע רבי ישראל, שפלוני הידוע כאפיקורוס, מבקש לבקרו, מיד ציווה להכניסו אליו. חידה היא בעיני רבי, הביע הלה את תמיהתו, שהרשית לי להיכנס אצלך, בעוד שחבריך הרבנים לא הורשו להיכנס? השיב לו רבי ישראל: את חברי הרבנים עוד אפגוש בודאי בגן עדן, אבל אותך אני רואה בודאי בפעם האחרונה.
ספר "חד וחלק" חלק ב'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרדס, הוסיף אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זוויר, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, יאחזקאל בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אויזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג'. **זיווג הגון:** יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלוואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה:** נתן בן רבקה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. אמיל חיים בן עזו עזיזה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נ'ג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרטיה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרווקה.

